

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут права
Кафедра суспільних дисциплін

07-03-56

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять та самостійного вивчення
з дисципліни

**«ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ
РЕСУРСАМИ. ТЕХНІКА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

для студентів спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізації
«Управління навчальним закладом (за типом)»

заочної форми навчання

Схвалено науково-методичною комісією
спеціальності 073 «Менеджмент»

Протокол № 5 від 11 травня 2017 р.

Рівне – 2017

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення з дисципліни «Психологічні основи управління трудовими ресурсами. Техніка управлінської діяльності» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізації «Управління навчальним закладом (за типом)» заочної форми навчання / С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2017. - 23 с.

Упорядник : С.С. Якубовська, канд. педагогічних наук

Відповідальний за випуск: Олексін Ю.П., доктор педагогічних наук,
професор кафедри суспільних дисциплін

Національний університет
водного господарства
та природокористування

© Якубовська С.С., 2017

© НУВГП, 2017

ЗМІСТ

Передмова

1. Методичні поради для роботи над дисципліною
2. Програма навчальної дисципліни
3. Теми семінарських занять
4. Плани семінарських занять
5. Завдання для самостійної роботи
6. Питання до підсумкового контролю з дисципліни
7. Методичне забезпечення дисципліни

8. Рекомендована література

9. Інформаційні ресурси

Передмова

Метою вивчення дисципліни «Психологічні основи управління трудовими ресурсами. Техніка управлінської діяльності» є формування у майбутнього фахівця загальних та професійних компетенцій - спеціально-предметної, психолого-педагогічної, комунікативної, соціокультурної - системи загальної психологічної підготовки для вирішення практичних, професійних і наукових завдань, проблем керування діяльністю трудового колективу, забезпечення ефективного досягнення результатів управлінської діяльності.

Робоча програма створена для студентів, які навчаються за освітньо-науковими програмами підготовки магістрів.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- оволодіння методологічними і теоретичними положеннями психології, зокрема, психології управління трудовими ресурсами;
- вивчення характерних рис управлінської діяльності як специфічного виду людської діяльності;
- формування вмій і навичок використання психологічних знань про людину для аналізу конкретних ситуацій в управлінській діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- предмет, методи, історію, напрями психології управління трудовими ресурсами;
- психологію особистості службовця;
- психологію особистості керівника (психологічні особливості, авторитет, влада);
- психологічні особливості техніки управлінської діяльності;
- психологічні аспекти управлінського спілкування (ділового спілкування керівника);
- психологічні основи поведінки керівника в конфліктних ситуаціях;
- психологічні особливості управлінської роботи з колективом;
- роль керівника у процесі формування соціально-психологічного клімату.

уміти:

- діагностувати психологічні стани та почуття власні та підлеглих з метою забезпечення ефективної управлінської діяльності;
- володіти технікою управлінської діяльності;

- оцінювати за характеристиками психологічних станів та почуттів рівень задоволення умовами, характером та результатами управлінської діяльності.
- встановлювати рівень відповідності індивідуально-типологічних особливостей, рис характеру, інтересів, здібностей, переконань та цінностей наявним умовам управлінської діяльності;
- аналізувати причини конфліктів та обирати стилі поведінки в конфліктних ситуаціях;
- визначати психологічний клімат в організації для сприяння позитивного психологічного клімату в організації;
- удосконалювати навички управлінського спілкування.

1. Методичні поради для роботи над дисципліною

Зміст дисципліни реалізується опануванням трьох блоків: теоретичного, практичного та блоку самостійної роботи.

Напрямами самостійної роботи з вивчення курсу є: вивчення окремих тем та питань, підготовка фіксованих виступів, підготовка до семінарських занять, виконання індивідуальних завдань.

Для розуміння студентами змісту курсу, системи семінарських занять та самостійного вивчення, форми підсумкового контролю вказівки містять програму навчальної дисципліни, теми і плани семінарських занять, теми самостійної роботи та вимоги до звіту про її виконання, індивідуальні завдання, критерії оцінювання, питання до підсумкового контролю, рекомендовану (базову, допоміжну) літературу, інформаційні ресурси.

Для успішної підготовки до семінарського заняття розділ «Плани семінарських занять» містить тему, вид семінарського заняття, методи, які будуть застосовуватись в процесі проведення семінару, мотивацію навчання, мету, актуалізацію опорних знань, план, основні поняття, зміст узагальнення вивченого, завдання для підготовки до семінарського заняття, контрольні запитання до теми та літературу з вказівкою сторінок вивчення відповідної теми.

З метою актуалізації опорних знань, узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів студентам пропонується опрацювання конспекту лекції, рекомендованої літератури та контрольні запитання для самоперевірки.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психологічні основи управління трудовими ресурсами як галузь психологічної науки

Тема 1. Предмет, історія, напрями, методи психологічних основ управління трудовими ресурсами

Історія, наукові напрями, предмет, об'єкт, завдання психологічних основ управління трудовими ресурсами, її сучасний стан розвитку. Структура, функції та основні категорії психологічних основ управління трудовими ресурсами. Зв'язок психологічних основ управління трудовими ресурсами з іншими науками, галузі психології управління. Методологічні засади психології управління. Методи психології управління трудовими ресурсами.

Тема 2. Роль індивідуально-психологічних властивостей особистості працівника навчального закладу в процесі управління трудовими ресурсами

Загальні закономірності становлення і розвитку особистості службовця. «Професійна Я-Концепція»: її сутність та вплив на життєдіяльність службовця. Соціально-психологічні закономірності професійного становлення особистості службовця. Індивідуально-психологічні властивості особистості: темперамент, характер, здібності. Їх вплив на процес управління трудовими ресурсами. Шляхи формування і розвитку особистості службовця.

Тема 3. Теоретико-методологічні основи дослідження проблеми формування конкурентноздатної управлінської команди

Формування команди як інноваційний підхід в управлінні трудовими ресурсами. Сутність конкурентноздатної управлінської команди освітньої організації. Психологічна готовність персоналу навчального закладу як провідний чинник формування конкурентноздатної управлінської команди.

Тема 4. Організаційно-професійні та соціально-демографічні чинники формування психологічної готовності колективу навчального закладу до роботи в конкурентноздатній команді

Взаємозв'язок між рівнем орієнтації на стиль діяльності «команда» працівників навчального закладу та стажем їх роботи на посаді, віком працівників організації, їх статтю. Взаємозв'язок між орієнтацією працівників на основі функціонально-рольові позиції в команді та стажем їх роботи на посаді, віком працівників організації, їх статтю. Взаємозв'язок між особливостями розвитку основних психологічних характеристик конкурентноздатності працівників навчального закладу та стажем їх роботи на посаді, віком працівників організації, їх статтю.

Тема 5. Психологія управління кадрами

Ділова бесіда як форма управлінської праці. Особливості телефонної ділової бесіди. Підготовка і виступ перед аудиторією. Особливості підготовки і проведення службової наради. Робота з діловою документацією.

Змістовий модуль 2. Управління трудовими конфліктами. Техніка управлінської діяльності

Тема 6. Теоретичні основи управління трудовими конфліктами

Дослідження трудових конфліктів. Стадії трудових конфліктів. Основні причини трудових конфліктів: протиріччя як джерело конфлікту, психологічна несумісність, особистісні причини, організаційно-управлінські причини, міжособистісна перцепція, низька конфліктологічна компетентність.

Тема 7. Психологія попередження та управління конфліктами в навчальному закладі

Превентивна психологія конфлікту. Психодіагностика як засіб прогнозування конфлікту. Особливості та зміст превентивної психології конфлікту. Подолання конфліктогенів спілкування. Психологічні шляхи зниження рівня конфліктності особистості працівника навчального закладу.

Тема 8. Психотехнології управління конфліктами в навчальному закладі

Психологічний контекст управління конфліктами. Стиль і поведінка учасників як умова і засіб вирішення конфлікту. Технології конструктивного спілкування та раціональної поведінки у конфліктах. Форми і стратегії завершення та вирішення конфлікту. Особливості візуалізації як психотехнології вирішення конфліктів. Психологія переговорного процесу вирішення конфліктів.

Тема 9. Засоби та техніки міжособистісного впливу в процесі управління трудовими ресурсами

Вербальні та невербальні засоби впливу. Група комунікативних правил впливу. Група правил спонукальної інформації. Техніки вирівнюванн напруги. Стратегії створення емоційної ситуації впливу. Маніпулятивні техніки соціального впливу. Авторитетність як фактор соціального впливу.

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Індивідуально-психологічні риси особистості в психології управління трудовими ресурсами	2
2.	Основні характеристики авторитету керівника	2
3.	Основні форми ділового спілкування в психології управління трудовими ресурсами	2
4.		2
5.	Формування соціально-психологічного клімату колективу	2
	Разом	10

5. Плани семінарських занять

Семінарське заняття № 1

Тема: Індивідуально-психологічні риси особистості в психології управління

Вид заняття: семінар-розгорнута бесіда

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Мета: *знати* основні вітчизняні та зарубіжні підходи до вивчення особистості, структуру особистості службовця, складові спрямованості особистості, індивідуально-психологічні властивості.

вміти визначати темперамент, характер, здібності підлеглих з метою підвищення ефективності керівництва

Актуалізація опорних знань : контрольні запитання (тестовий контроль) до теми «Роль індивідуально-психологічних властивостей особистості працівника навчального закладу в процесі управління трудовими ресурсами»

План

1. Поняття про темперамент, його роль у психічній діяльності та поведінці службовця. Теорії темпераменту. Типи темпераментів, основні властивості темпераменту. Темперамент і управлінська діяльність.
2. Поняття про характер. Структура характеру. Основні риси характеру службовця. Характер і управлінська діяльність.
3. Поняття про здібності. Структура здібностей службовця. Різновиди здібностей. Загальні здібності до управлінської діяльності (ЗЗУД). Вміння керівника визначати і застосовувати здібності підлеглих як складова успіху в управлінні.

Основні поняття: темперамент, характер, здібності

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з психологічними тестами

Завдання для підготовки до семінарського заняття:

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювавши конспект лекції та рекомендовану літературу, знати відповіді на запропоновані запитання.

Контрольні запитання до теми

1. Розкрийте співвідношення понять "людина", "індивід", "особистість", "індивідуальність".
2. Охарактеризуйте основні вітчизняні та зарубіжні підходи до вивчення особистості.
3. Проаналізуйте структуру особистості службовця.
4. Охарактеризуйте поняття «спрямованість особистості».
5. Охарактеризуйте загальнолюдські властивості особистості.
6. Охарактеризуйте індивідуально-психологічні риси особистості.
7. Які шляхи формування і розвитку особистості службовця?

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану семінарського заняття.

Література:

1. Дункевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. посібник / Т.В. Дункевич. – Київ: ЦНЛ, 2005. – 120 с.
2. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – С. 9-103 (Альма-матер).
3. Психологія: Підручник/ Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2003. – С.53-61.
4. Цимбалюк І.М. Психологія управління: Навч. посіб. – К.: ВД «Професіонал», 2008. – С. 10-83
5. Якубовська С.С. Психологія управління: Навч. посібник / С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2010. – 360 с.

Семінарське заняття № 2

Тема: Основні характеристики авторитету керівника

Вид заняття: семінар-диспут

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Мета: *знати* основні психологічні категорії керівництва

вміти визначати рівень здібностей до управлінської діяльності, професійно-ділових, морально-комунікативних, адміністративно-упорядницьких якостей керівника

Актуалізація опорних знань : контрольні запитання (тестовий контроль) до теми «Психологічні особливості, авторитет та влада керівника»

План

1. Основні характеристики авторитету керівника.
2. Формування авторитету керівника.
3. Шляхи розвитку особистості керівника і підлеглого.

Основні поняття: вплив, влада, лідерство, авторитет, стиль керівництва.

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з психологічними тестами

Завдання для підготовки до семінарського заняття:

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювавши конспект лекції та рекомендовану літературу, знати відповіді на запропоновані запитання.

Контрольні запитання до теми

1. Охарактеризуйте основні психологічні категорії керівництва.
2. Назвіть та охарактеризуйте теорії лідерства (керівництва). Проаналізуйте психологічні критерії здатності до лідерства і керівництва.
3. Назвіть та охарактеризуйте типи керівників.

4. Охарактеризуйте владу як важливий чинник впливу керівника на підлеглих.
5. Які психологічні особливості форм влади?
6. Проаналізуйте структуру та основні психологічні характеристики авторитету.
7. Які є види псевдоавторитетів та причини їх виникнення?

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану семінарського заняття.

Література:

1. Дункевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. посібник / Т.В. Дункевич. – Київ: ЦНЛ, 2005. – 120 с.
2. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – С. 9-103 (Альма-матер).
3. Психологія: Підручник/ Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2003. – С.53-61.
4. Цимбалюк І.М. Психологія управління: Навч. посіб. – К.: ВД «Професіонал», 2008. – С. 10-83
5. Якубовська С.С. Психологія управління: Навч. посібник / С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2010. – 360 с.

Семінарське заняття № 3

Тема: Основні форми, стратегії і тактики ділового спілкування в психології управління трудовими ресурсами

Вид заняття: семінар - практикум

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мета: *знати* основні форми, стратегії і тактики ділового спілкування в психології управління;

вміти застосовувати отримані знання в професійній діяльності

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Актуалізація опорних знань : контрольні запитання (тестовий контроль) до теми «Психологія ділового спілкування керівника»

План

1. Основні форми ділового спілкування в психології управління.
2. Монологічні форми ділового спілкування в психології управління.
3. Діалогічні форми ділового спілкування в психології управління.
4. Основні стратегії і тактики ділового спілкування в психології управління.

Основні поняття: монологічні, діалогічні, моно-діалогічні форми, стратегії, тактики ділового спілкування в психології управління.

Узагальнення вивченого: діагностика знань, виконання вправ, робота з психологічними тестами.

Завдання для підготовки до семінарського заняття:

1. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювавши конспект лекції та рекомендовану літературу, знати відповіді на запропоновані запитання.

Контрольні запитання до теми

1. Розкрийте поняття «спілкування», «ділове спілкування».
2. Охарактеризуйте функції управлінського спілкування.
3. Проаналізуйте складові комунікативних здібностей.
4. Які є рольові поведінки в діловому спілкуванні?
5. Назвіть та охарактеризуйте стилі управлінського спілкування.
6. Яка роль засобів спілкування?
7. Назвіть та проаналізуйте основні форми, стратегії і тактики ділового спілкування.
8. Які закономірності успішного ділового спілкування?
9. Назвіть правила етикету ділової людини.

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану семінарського заняття.

Література:

1. Дункевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. посібник / Т.В. Дункевич. – Київ: ЦНЛ, 2005. – 120 с.
2. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – С. 9-103 (Альма-матер).
3. Психологія: Підручник/ Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2003. – С.53-61.
4. Цимбалюк І.М. Психологія управління: Навч. посіб. – К.: ВД «Професіонал», 2008. – С. 10-83
5. Якубовська С.С. Психологія управління: Навч. посібник / С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2010. – 360 с.

Семінарське заняття № 4

Тема: Основні тактики та стилі поведінки керівника в конфліктних ситуаціях

Вид заняття: семінар - практикум

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мета: *знати* основні форми, стратегії і тактики ділового спілкування в психології управління;

вміти застосовувати отримані знання в професійній діяльності

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Актуалізація опорних знань : контрольні запитання (тестовий контроль) до теми «**Психологічні основи поведінки керівника в конфліктних ситуаціях**»

План

5. Основні форми ділового спілкування в психології управління.
6. Монологічні форми ділового спілкування в психології управління.
7. Діалогічні форми ділового спілкування в психології управління.
8. Основні стратегії і тактики ділового спілкування в психології управління.

Основні поняття: монологічні, діалогічні, моно-діалогічні форми,

стратегії, тактики ділового спілкування в психології управління.

Узагальнення вивченого: діагностика знань, виконання вправ, робота з психологічними тестами.

Завдання для підготовки до семінарського заняття:

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювавши конспект лекції та рекомендовану літературу, знати відповіді на запропоновані запитання.

Контрольні запитання до теми

1. Розкрийте поняття «спілкування», «ділове спілкування».
2. Охарактеризуйте функції управлінського спілкування.
3. Проаналізуйте складові комунікативних здібностей.
4. Які є рольові поведінки в діловому спілкуванні?
5. Назвіть та охарактеризуйте стилі управлінського спілкування.
6. Яка роль засобів спілкування?
7. Назвіть та проаналізуйте основні форми, стратегії і тактики ділового спілкування.
8. Які закономірності успішного ділового спілкування?
9. Назвіть правила етикету ділової людини.

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану семінарського заняття.

Література:

1. Дункевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. посібник / Т.В. Дункевич. – Київ: ЦНЛ, 2005. – 120 с.
2. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – С. 9-103 (Альма-матер).
3. Психологія: Підручник/ Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2003. – С.53-61.
4. Цимбалюк І.М. Психологія управління: Навч. посіб. – К.: ВД «Професіонал», 2008. – С. 10-83

Семінарське заняття № 5

Тема: Формування соціально-психологічного клімату колективу

Вид заняття: семінар-повідомлення

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мета: *знати* визначення понять: психологічна сумісність, психологічний клімат, ознаки сприятливого соціально-психологічного клімату

вміти застосовувати отримані знання в професійній діяльності

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Актуалізація опорних знань : контрольні запитання (тестовий контроль) до теми «**Керівник у процесі формування соціально-психологічного клімату**»

План

1. Проблема психологічної сумісності, адаптації у групі.
2. Психологічний клімат, його оцінка та формування.
3. Чинники, що сприяють формуванню сприятливого психологічного клімату в колективі.
4. Особливості й ознаки сприятливого соціально-психологічного клімату

Основні поняття: психологічна сумісність, згуртованість, психологічний клімат, ознаки сприятливого соціально-психологічного клімату

Узагальнення вивченого: діагностика знань, виконання вправ, робота з психологічними тестами.

Завдання для підготовки до семінарського заняття:

- I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювавши конспект лекції

та рекомендовану літературу, знати відповіді на запропоновані запитання.

Контрольні запитання до теми

1. Розкрийте сутність соціально-психологічного клімату в колективі.
2. Охарактеризуйте типи взаємин, які можуть переважати у формуванні мікроклімату.
3. Як підвищення ефективності вертикальних і горизонтальних службових взаємовідносин впливають на психологічний клімат в колективі. Які установки для його покращення Ви використаєте?
4. Які особливості й ознаки сприятливого соціально-психологічного клімату?
5. Які чинники сприяють формуванню сприятливого психологічного клімату в колективі.

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану семінарського заняття.

Література:

1. Дункевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. посібник / Т.В. Дункевич. – Київ: ЦНЛ, 2005. – 120 с.
2. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – С. 9-103 (Альма-матер).
3. Психологія: Підручник/ Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2003. – С.53-61.
4. Цимбалюк І.М. Психологія управління: Навч. посіб. – К.: ВД «Професіонал», 2008. – С. 10-83
5. Якубовська С.С. Психологія управління: Навч. посібник / С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2010. – 360 с.

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми
1.	Методи педагогічних досліджень
2.	Типологія викладачів. Авторитет викладача
3.	Типологічні особливості сучасних студентів
4.	Роль самовиховання в професійному зростанні студента
5.	Психологічні особливості студентського самоврядування
6.	Правила педагогічного спілкування
7.	Стратегії вирішення педагогічних конфліктів

Оформлення звіту про самостійну роботу

Підсумком самостійної роботи вивчення дисципліни є складання письмового звіту за темами, вказаними в таблиці.

Захист звіту про самостійну роботу відбувається у терміни, обумовлені студентом і викладачем

7. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих).

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, психолого-педагогічні дослідження та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Для іспиту
90 – 100	відмінно
82 – 89	добре
74 – 81	
64 – 73	
60 – 63	задовільно
35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Питання до підсумкового контролю

1. Історія, наукові напрями, предмет, об'єкт, завдання психологічних основ управління трудовими ресурсами, її сучасний стан розвитку. Структура, функції та основні категорії психологічних основ управління трудовими ресурсами.
2. Зв'язок психологічних основ управління трудовими ресурсами з іншими науками, галузі психології управління. Методологічні засади психології управління.
3. Методи психології управління трудовими ресурсами.
4. Загальні закономірності становлення і розвитку особистості службовця. «Професійна Я-Концепція»: її сутність та вплив на життєдіяльність службовця.
5. Соціально-психологічні закономірності професійного становлення особистості службовця. Індивідуально-психологічні властивості особистості: темперамент, характер, здібності. Їх вплив на процес управління трудовими ресурсами.
6. Шляхи формування і розвитку особистості службовця.
7. Формування команди як інноваційний підхід в управлінні трудовими ресурсами.
8. Сутність конкурентноздатної управлінської команди освітньої організації.
9. Психологічна готовність персоналу навчального закладу як провідний чинник формування конкурентноздатної управлінської команди.
10. Взаємозв'язок між рівнем орієнтації на стиль діяльності «команда» працівників навчального закладу та стажем їх роботи на посаді, віком працівників організації, їх статтю.
11. Взаємозв'язок між орієнтацією працівників на основі функціонально-рольові позиції в команді та стажем їх роботи на посаді, віком працівників організації, їх статтю.
12. Взаємозв'язок між особливостями розвитку основних психологічних характеристик конкурентноздатності працівників навчального закладу та стажем їх роботи на посаді, віком працівників організації, їх статтю.
13. Ділова бесіда як форма управлінської праці.

14. Особливості телефонної ділової бесіди. Підготовка і виступ перед аудиторією.
15. Особливості підготовки і проведення службової наради. Робота з діловою документацією.
16. Дослідження трудових конфліктів. Стадії трудових конфліктів.
17. Основні причини трудових конфліктів: протиріччя як джерело конфлікту, психологічна несумісність, особистісні причини, організаційно-управлінські причини, міжособистісна перцепція, низька конфліктологічна компетентність.
18. Превентивна психологія конфлікту. Психодіагностика як засіб прогнозування конфлікту. Особливості та зміст превентивної психології конфлікту.
19. Подолання конфліктогенів спілкування.
20. Психологічні шляхи зниження рівня конфліктності особистості працівника навчального закладу.
21. Психологічний контекст управління конфліктами. Стиль і поведінка учасників як умова і засіб вирішення конфлікту.
22. Технології конструктивного спілкування та раціональної поведінки у конфліктах. Форми і стратегії завершення та вирішення конфлікту.
23. Особливості візуалізації як психотехнології вирішення конфліктів. Психологія переговорного процесу вирішення конфліктів.
24. Вербальні та невербальні засоби впливу. Група комунікативних правил впливу. Група правил спонукальної інформації.
25. Техніки вирівнюванн напруги. Стратегії створення емоційної ситуації впливу. Маніпулятивні техніки соціального впливу.
26. Авторитетність як фактор соціального впливу.

10. Рекомендована література

Базова

1. Дункевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. посібник / Т.В. Дункевич. – Київ: ЦНЛ, 2005. – 120 с.
2. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник / Л.Е. Орбан-Лембрик. – К.: Академвидав, 2003. – 568 с. (Альма-матер).

3. Якубовська С.С. Психологія управління: Навч. посібник / С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2010. – 360 с.

Допоміжна

1. Бенеш Г. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / Худож. Герман і Катаріна фон Заальфельд; Наук. ред. пер. В.О. Васютинський / Г. Бенеш. – К.: Знання-Прес, 2007. – 510 с.: іл.
2. Державна національна програма „Освіта” (Україна ХХІ століття). – К., 1994
3. Закон України „Про освіту” (від 23 березня 1996р.); доповнення та зміни до Закон України “Про вищу освіту” (від 17 січня 2002 р.)
4. Ложкін Г.В., Пов’якель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник / Г.В. Ложкін. – К.: ВД «Професіонал», 2006. – 416с.
5. М’ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. / П.А. М’ясоїд – К.: Вища шк., 2004. – 487 с.
6. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / С.Д. Максименко. – Видання друге, перероблене та доповнене. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – 272 с.
7. Мельник Л. П. Психологія управління: Курс лекцій. — 2-ге вид., стереотип./ Л.П. Мельник. — К.: МАУП, 2002. — 176 с.
8. Павелків Р.В. Загальна психологія. Підручник / Р.В. Павелків. – К., 2004. – 506 с.
9. Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.
10. Сисоева С.О., Поясок Т.Б. Психологія та педагогіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання / С.О. Сисоева, Т.Б. Поясок. – К.: Міленіум, 2005. – 520 с.
11. Стейн Стівен Дж., Бук Говард І. Переваги EQ: Емоційний інтелект та ваші успіхи / Пер. з англ./ Дж. Стейн Стівен, І. Бук Говард. – Днепропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2007. – 384 с.
12. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник / М.М. Філоненко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.
13. Цимбалюк І.М. Психологія управління: Навч. посіб. / І.М. Цимбалюк – К.: ВД «Професіонал», 2008. – 624 с.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

12. Інформаційні ресурси

1. Стандарти вищої освіти за усіма рівнями вищої освіти.
2. Наукова бібліотека НУВГП – м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75
<http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії).
3. Обласна наукова бібліотека – м. Рівне, майдан Короленка, 6.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Підписано до друку _____ 20 ____ р.

Формат 60X84 1/16 Обсяг _____ ум. др. арк.

Замовлення: № _____ Тираж _____ прим.

Рівне, НУВГП, Соборна, 11

Національний університет
водного господарства
та природокористування